

D E K R E T

z dnia 6 maja 1953 r.

PRAWO GÓRNICZE

D Z I A Ł I

Przepisy ogólne.

Art. 1. 1. Przepisy prawa górniczego określają zasady i warunki poszukiwania i wydobywania kopalni, znajdujących się w złożach naturalnych.

2. Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia kopaliny, których poszukiwanie i wydobywanie na całym obszarze Państwa lub na niektórych jego terenach podlega prawu górnictwu.

Art. 2. Przepisy prawa górniczego mają odpowiednie zastosowanie do poszukiwania i wydobywania kopalni, znajdujących się w zwałach po robotach górniczych.

Art. 3. Wydobywanie kopalni sposobem odkrywkowym i bez użycia materiałów wybuchowych podlega przepisom prawa górniczego w zakresie, który ustali Minister Górnictwa w porozumieniu z właściwym ministrem w drodze rozporządzenia, biorąc pod uwagę rozmiary wydobywania i warunki bezpieczeństwa pracy.

Art. 4. Prawo wydobywania kopalni służy wyłącznie Państwu, jeżeli prawo górnicze nie stanowi inaczej.

Art. 5. 1. Minister Górnictwa za zgodą Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i w porozumieniu z właściwym ministrem może — w celu zaspokojenia społecznie uzasadnionych potrzeb gospodarczych — zezwolić spółdzielniom i osobom nie będącym wykonawcami narodowych planów gospodarczych na wydobywanie kopalni.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 wydobywanie kopalni odbywa się na zasadach prawa górniczego oraz zgodnie z warunkami ustalonymi w zezwoleniu.

3. Minister Górnictwa określi w drodze rozporządzenia tryb wydawania zezwoleń przewidzianych w ust. 1.

Art. 6. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia określić, które kopaliny na całym obszarze Państwa lub na poszczególnych jego terenach i na jakich zasadach posiadacz powierzchni gruntu może wydobywać na własne potrzeby sposobem odkrywkowym i bez użycia materiałów wybuchowych.

Art. 7. Kto wydobyl kopalinę zgodnie z przepisami art. 5 i 6, uprawniony jest do rozporządzania nią w granicach prawa.

Art. 8. Przepisów prawa górniczego nie stosuje się do kopalni w złożach występujących na powierzchni, jeżeli kopaliny te są użytkowane dla celów rolniczych lub innych, a nie są wydobywane ze złoża.

Art. 9. 1. Organy państwowej administracji górnictwa sprawują w okręgach ochrony górniczej nadzór nad wierceniami poszukiwawczymi i eksploatacyjnymi źródeł wód mineralnych oraz nad eksploatacją techniczną tych źródeł.

2. Minister Górnictwa za zgodą Prezesa Rady Ministrów i w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami określi w drodze rozporządzenia zakres i sposób wykonywania nadzoru przewidzianego w ust. 1.

Art. 10. Przedsiębiorstwem górniczym w rozumieniu prawa górniczego jest przedsiębiorstwo lub inna instytucja, która poszukuje lub wydobywa kopaliny.

Art. 11. Przepisy prawa górniczego stosuje się odpowiednio w przypadku budowy nowego zakładu górniczego.

Art. 12. 1. Prawo górnicze nie narusza przepisów o państwowej służbie geologicznej.

2. Rada Ministrów określi zasady współdziałania organów państwowej administracji górnictwa i organów państwowej służby geologicznej w sprawach objętych prawem górnictwem.

D Z I A Ł II

Poszukiwanie złóż kopalin.

Art. 13. Państwo planuje, organizuje i prowadzi poszukiwania złóż kopalin.

Art. 14. 1. Zadania organów państwowej służby geologicznej w dziedzinie poszukiwań złóż kopalin określają odrębne przepisy.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia określić kopaliny, których złoża mogą być poszukiwane wyłącznie przez organy państwowej służby geologicznej.

Art. 15. Osoby fizyczne mogą prowadzić poszukiwania złóż kopalin na warunkach określonych w prawie górniczym.

Art. 16. 1. Osoba fizyczna, która zamierza prowadzić poszukiwania złóż kopalin, powinna uzyskać zezwolenie okręgowego urzędu górniczego, który określi w zezwoleniu zakres, sposób i szczególne warunki poszukiwań.

2. Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia zasady i tryb wydawania, zmiany i cofania zezwoleń na poszukiwania złóż kopalin oraz zasady prowadzenia poszukiwań na podstawie tych zezwoleń.

Art. 17. 1. Okręgowy urząd górniczy sprawuje nadzór nad poszukiwaniami złóż kopalin, prowadzonymi na podstawie zezwolenia. Gdy poszukiwania prowadzone są na obszarze objętym własnością kilku okręgowych urzędów górniczych, nadzór sprawuje okręgowy urząd górniczy wskazany przez Wyższy Urząd Górniczy.

2. Zakres i sposób wykonywania nadzoru określonego w ust. 1 ustali Minister Górnictwa w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Geologii.

Art. 18. 1. Okręgowy urząd górniczy może nakazać prowadzącemu poszukiwania złóż kopalin na podstawie zezwolenia zmianę lub przerwanie czynności poszukiwawczych.

2. Okręgowy urząd górniczy powinien nakazać prowadzącemu poszukiwania złóż kopalin niezwłoczne przerwanie czynności poszukiwawczych, gdy poszukiwania prowadzone są w sposób naruszający przepisy prawa lub interes społeczny, w szczególności gdy mogą zagrozić bezpieczeństwu zakładów górniczych lub przeszkadzać ich ruchowi, zagrozić zniszczeniem złóż kopalin, przeszkadzać czynnościom poszukiwawczym wykonywanym już przez kogo innego albo zagrażać źródłom wód mineralnych, dla zabezpieczenia których ustanowiono okręg ochrony górniczej.

Art. 19. Kto odkrył złoża kopaliny, choćby przypadkowo, obowiązany jest niezwłocznie powiadomić o tym najbliższy okręgowy urząd górniczy z określeniem czasu, miejsca i sposobu dokonania odkrycia, załączając w miarę możliwości próbę kopaliny.

Art. 20. 1. Kto odkrył złoża kopaliny, choćby nie objętej zezwoleniem na poszukiwanie, otrzymuje świadectwo odkrywcy i premię zależną od naukowej, technicznej albo gospodarczej doniosłości odkrycia oraz od poniesionych kosztów i czasu trwania poszukiwań. Premia ta jest wolna od wszelkich obciążeń publicznych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do wszystkich osób, które przyczyniły się bezpośrednio do odkrycia złoża kopaliny.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb wydawania świadectwa odkrywcy oraz ustalania i wypłaty przez Państwo premii określonej w ust. 1.

Art. 21. 1. Organy państwowej służby geologicznej oraz osoby prowadzące poszukiwania złóż kopalin na podstawie zezwolenia mają prawo wstępu na nieruchomości dla przeprowadzenia poszukiwań złóż kopalin.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i sposób korzystania z uprawnień określonych w ust. 1 oraz zasady i tryb wydawania decyzji stwierdzających prawo wstępu na nieruchomości i przeprowadzania na nich poszukiwań złóż kopalin.

Art. 22. Organom państwowej służby geologicznej oraz osobom prowadzącym poszukiwania złóż kopalin na podstawie zezwolenia przysługują w stosunku do właścicieli nieruchomości odpowiednie uprawnienia, jakie na podstawie prawa górniczego służą przedsiębiorstwu górniczemu. Przepisy zawarte w rozdziale II działu IV mają odpowiednie zastosowanie.

Art. 23. Poszukiwania złóż kopalin na terenach mających szczególne znaczenie dla obronności Państwa i bezpieczeństwa publicznego mogą być prowadzone po uprzednim uzyskaniu zgody właściwych organów wojсковych i bezpieczeństwa publicznego.

Art. 24. Do naprawienia szkód powstałych w nieruchomościach na skutek poszukiwań złóż kopalin stosuje się odpowiednio zasady rozdziału III działu IV o szkodach powstałych wskutek robót górniczych.

D Z I A Ł III

Obszar górniczy.

Art. 25. 1. Obszar górniczy określa przestrzeń, w granicach której przedsiębiorstwo górnicze uprawnione jest do wydobywania oznaczonej kopaliny ze złoża.

2. Obszar górniczy tworzy się dla każdej kopaliny osobno, chociażby złoża różnych kopalin występowały w bezpośrednim sąsiedztwie.

Art. 26. 1. Obszary górnicze tworzy się ze względu na zamierzoną w planach gospodarczych eksploatację określonego złoża kopaliny.

2. Obszar górniczy tworzy Minister Górnictwa.

3. Rada Ministrów ustali w drodze rozporządzenia zasady i sposób tworzenia i zmiany obszarów górniczych oraz prowadzenia ich rejestru, tudzież organy powołane do prowadzenia tego rejestru.

Art. 27. Granicami obszaru górniczego są linie na powierzchni i przechodzące przez nie płaszczyzny pionowe, sięgające do głębokości złoża z uwzględnieniem jego ukształtowania.

Art. 28. 1. Okręgowy urząd górniczy może zarządzić wytyczenie granic obszaru górniczego na powierzchni na całym obwodzie obszaru bądź tylko na pewnej jego części.

2. Okręgowy urząd górniczy zarządzi wytyczenie granic obszaru górniczego na wniosek:

- 1) przedsiębiorstwa górniczego, uprawnionego do eksploatacji złoża w granicach tego obszaru górniczego,
- 2) przedsiębiorstwa górniczego uprawnionego do eksploatacji złoża w granicach sąsiedniego obszaru górniczego lub
- 3) właścicieli albo posiadaczy nieruchomości położonych w obrębie obszaru górniczego.

3. Wniosek określony w ust. 2 powinien być uzasadniony istotną potrzebą wytyczenia granic obszaru górniczego.

Art. 29. Koszty wytyczenia granic obszarów górniczych i umieszczenia znaków granicznych ponoszą przedsiębiorstwa górnicze uprawnione do eksploatacji złóż w granicach tych obszarów.

Art. 30. 1. Wytyczenia granic obszaru górniczego i umieszczenia górniczych znaków granicznych dokonuje mierniczy górniczy.

2. Mierniczy górniczy, dokonujący wytyczenia granic obszaru górniczego, ma prawo wstępu na nieruchomość celem przeprowadzenia czynności związanych z wytyczeniem granic. Przepis art. 23 stosuje się odpowiednio.

Art. 31. Przedsiębiorstwu górniczemu służy prawo do nieodpłatnego umieszczenia górniczych znaków granicznych na nieruchomościach w celu wytyczenia granic obszaru górniczego.

Art. 32. Za szkody wyrządzone przy wytyczeniu granic obszaru górniczego i umieszczeniu znaków granicznych odpowiadają przedsiębiorstwa górnicze eksploatujące te obszary na zasadach określonych w przepisach o odszkodowaniu i naprawianiu szkód powstałych przy wykonywaniu pomiarów geodezyjnych.

Art. 33. Minister Górnictwa w porozumieniu z Prezesa Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii wydaje instrukcje techniczne w sprawie pomiarów obszarów górniczych oraz przepisy o wzorach i sposobie umieszczenia górniczych znaków granicznych.

D Z I A Ł I V

Prawa wynikające z eksploatacji złóż kopalni.

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 34. Przedsiębiorstwu górniczemu służy wyłączne prawo do wydobywania kopaliny ze złoża w granicach określonego obszaru górniczego.

Art. 35. 1. Przedsiębiorstwo górnicze może wykonywać pod powierzchnią wszelkiego rodzaju roboty, budowle i urządzenia, potrzebne do wydobywania kopaliny.

2. Wykonywanie robót, budowli i urządzeń wymienionych w ust. 1 pod powierzchnią terenów zajmowanych przez organy wojskowe lub bezpieczeństwa publicznego wymaga zezwolenia tych organów.

Art. 36. 1. Spod eksploatacji górniczej może być wyłączone złożo kopaliny w części obszaru górniczego, jeżeli tego wymaga zachowanie rzeczy, posiadającej szczególną wartość dla badań naukowych lub wartość zabytkową.

2. O wyłączeniu (ust. 1) postanawia na wniosek ministra zainteresowanego minister, któremu podlega przedsiębiorstwo górnicze eksploatujące złożo.

Art. 37. 1. Jeżeli przepis szczególny wymaga zezwolenia na wzniesienie, przebudowę lub zniesienie budynku lub urządzenia, właściwym do udzielenia zezwolenia w stosunku do budynków i urządzeń zakładu górniczego jest okręgowy urząd górniczy.

2. Przepis ust. 1 dotyczy spraw należących do właściwości organów państwowej administracji wodnej oraz Urzędu Dozoru Technicznego.

3. Rada Ministrów określi przypadki, w których okręgowe urzędy górnicze wydają zezwolenia, stosownie do ust. 1, za zgodą innych organów.

Art. 38. 1. Przedsiębiorstwo górnicze ma prawo bezpłatnego korzystania z wody kopalnianej na potrzeby zakładu górniczego i swoich pracowników, a także w celu zaopatrywania w wodę poszkodowanych wskutek zaniku wody, spowodowanego robotami górniczymi.

2. Korzystanie z wody kopalnianej przez przedsiębiorstwo górnicze dla celów nie wymienionych w ust. 1 jak też korzystanie z tej wody przez inne osoby podlega przepisom prawa wodnego.

3. Właściciel i posiadacz nieruchomości nie mogą sprzeciwiać się odprowadzaniu wody kopalnianej przez ich nieruchomości, o ile odprowadzanie jest niezbędne ze względów technicznych i wykonywane jest zgodnie z wymaganiami techniki.

Art. 39. Kto ma prawo wydobywania określonej kopaliny, może wydobywać równocześnie inną kopalinę, jeżeli według orzeczenia okręgowego urzędu górniczego, wydanego w porozumieniu z właściwymi organami państwowej służby geologicznej, oddzielne wydobywanie kopalini jest niemożliwe lub gospodarczo nie uzasadnione. W przypadkach gospodarczo uzasadnionych okręgowy urząd górniczy może orzec o obowiązku przedsiębiorstwa górniczego wydobywania innej kopaliny.

Art. 40. 1. Kto wydobywając kopalinę wydobył ubocznie inną kopalinę, obowiązany jest zgłosić o tym okręgowemu urzędowi górniczemu, który zawiadomi uprawnionego do jej wydobywania. Uprawniony może rozporządzić tą kopalinią w ciągu 2 tygodni od daty otrzymania zawiadomienia, pod warunkiem zwrotu kosztów jej wydobywania.

2. Jeżeli zawiadomienie uprawnionego o wydobywaniu ubocznie innej kopaliny jest niemożliwe albo jeżeli uprawniony nie rozporządził tą kopalinią w terminie wskazanym w ust. 1, ten, kto wydobył ubocznie kopalinę, powinien rozporządzić nią zgodnie z decyzją Wyższego Urzędu Górniczego.

R o z d z i a ł II.

Stosunek przedsiębiorstwa górniczego do właściciela (posiadacza) nieruchomości.

Art. 41. 1. Jeżeli przepis szczególny wymaga zezwolenia na istotną zmianę gospodarczego charakteru

nieruchomości położonej w obrębie obszaru górniczego bądź na wzniesienie lub przebudowę na tej nieruchomości trwałych budowli i urządzeń nie wchodzących w skład zakładu górniczego, udzielenie tego zezwolenia może nastąpić tylko po uzgodnieniu z okręgowym urzędem górniczym. Zezwolenie może być uzależnione od spełnienia warunków technicznych określonych przez okręgowy urząd górniczy.

2. Minister Górnictwa w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami ustali w drodze zarządzenia tryb postępowania przy uzgadnianiu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 42. 1. Nieruchomość niezbędna do wykonania planowych zadań przedsiębiorstwa górniczego w zakresie poszukiwań złóż kopalni, pomiarów górniczych oraz wydobywania kopaliny sposobem otworów wiertniczych a także sposobem odkrywkowym, nie powodującym istotnego trwałego przekształcenia terenu, może być zajęta przez przedsiębiorstwo górnicze na czas ograniczony, nie dłuższy niż jeden rok (czasowe zajęcie nieruchomości).

2. Czasowe zajęcie nieruchomości określone w ust. 1 następuje na zasadzie zezwolenia udzielonego przez okręgowy urząd górniczy właściwy ze względu na miejsce położenia nieruchomości. W zezwoleniu określa się nieruchomość podlegającą zajęciu, cel zajęcia nieruchomości oraz datę i czas trwania zajęcia.

3. Zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości, obejmującej budynki mieszkalne, udziela okręgowy urząd górniczy w porozumieniu z prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

4. Zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości państwowego gospodarstwa leśnego udziela okręgowy urząd górniczy w porozumieniu z właściwym organem państwowego gospodarstwa leśnego.

Art. 43. Okręgowy urząd górniczy może przedłużyć czasowe zajęcie nieruchomości, nie więcej jednak niż o jeden rok, jeżeli cel, dla którego zajęto nieruchomość, nie mógł być osiągnięty w czasie określonym w zezwoleniu z przyczyn szczególnych, nie dających się przewidzieć, a nieprzedłużenie czasowego zajęcia mogłoby spowodować znaczną szkodę.

Art. 44. Okręgowy urząd górniczy przedłuży na wniosek przedsiębiorstwa górniczego czasowe zajęcie nieruchomości, jeżeli przedsiębiorstwo to złoży przed upływem okresu trwania zajęcia zaświadczenie swojej władzy naczelnej, stwierdzające udzielenie zezwolenia na zgłoszenie wniosku o nabycie czasowo zajętej nieruchomości lub stwierdzające zgłoszenie wniosku o przekazanie tej nieruchomości.

Art. 45. W razie zagrożenia bezpieczeństwa zakładu górniczego lub jego ruchu albo bezpieczeństwa urządzeń użyteczności publicznej, życia lub zdrowia ludzkiego w związku z ruchem zakładu górniczego okręgowy urząd górniczy może zezwolić na niezwłoczne zajęcie przez przedsiębiorstwo górnicze nieruchomości potrzebnych do usunięcia zagrożenia i jego skutków (czasowe zajęcie nieruchomości). Przepis art. 42 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 45. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest w ciągu miesiąca od dnia tymczasowego zajęcia nieruchomości wydać ją uprawnionemu.

Art. 47. Okręgowy urząd górniczy może przedłużyć tymczasowe zajęcie nieruchomości, jeżeli przedsiębiorstwo górnicze przed upływem okresu trwania zajęcia wystąpiło z wnioskiem o zezwolenie na czasowe zajęcie nieruchomości na podstawie art. 42 albo złożyło przed upływem czasu trwania zajęcia zaświadczenie swojej władzy naczelnej, stwierdzające udzielenie zezwolenia na zgłoszenie wniosku o nabycie tymczasowo zajętej nieruchomości lub stwierdzające zgłoszenie wniosku o przekazanie tej nieruchomości.

Art. 48. Odmowa zezwolenia na czasowe zajęcie nieruchomości albo orzeczenie odmawiające wyłączenia lub przekazania nieruchomości powodują wygaśnięcie zezwolenia, wydanego na podstawie art. 45 i 47, oraz obowiązek przedsiębiorstwa górniczego niezwłocznego wydania tymczasowo zajętej nieruchomości uprawnionemu.

Art. 49. W przypadkach, o których mowa w art. 42 i 45, zezwolenie na czasowe lub tymczasowe zajęcie nieruchomości zajmowanych przez organy wojskowe lub bezpieczeństwa publicznego wydaje okręgowy urząd górniczy po uprzednim uzyskaniu zgody tych organów.

Art. 50. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji okręgowego urzędu górniczego, wydanej na podstawie art. 42, 43, 44, 45 lub 47.

Art. 51. 1. Przedsiębiorstwo górnicze uprawnione jest w granicach udzielonego zezwolenia do wykonywania na zajętej czasowo lub tymczasowo nieruchomości wszelkich czynności uzasadnionych ze względu na cel, dla którego nieruchomość zajęto.

2. Przedsiębiorstwo górnicze nie może wznosić na zajętej nieruchomości trwałych budowli i urządzeń.

Art. 52. 1. Właścicielowi lub posiadaczowi nieruchomości należy się odszkodowanie za szkody spowodowane czasowym lub tymczasowym zajęciem nieruchomości.

2. Orzekanie w sprawach o odszkodowanie określone w ust. 1 następuje w drodze postępowania administracyjnego.

3. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa zasady ustalania odszkodowania za szkody spowodowane czasowym lub tymczasowym zajęciem nieruchomości, organy właściwe do ustalania odszkodowania, tryb postępowania w tych sprawach oraz sposób wypłaty tego odszkodowania przez przedsiębiorstwo górnicze.

Art. 53. 1. Przedsiębiorstwo górnicze ma prawo korzystania z wód powierzchniowych potrzebnych dla ruchu zakładu górniczego.

2. W przypadku współubiegania się kilku przedsiębiorstw górniczych o prawo korzystania z wody powierzchniowej okręgowy urząd górniczy określa przedsiębiorstwo uprawnione do korzystania z wody powierzchniowej lub sposób współkorzystania z niej przez ubiegające się przedsiębiorstwa.

R o z d z i a ł III.

Szkody powstałe wskutek robót górniczych.

Art. 54. 1. Szkodą górniczą jest szkoda powstała wskutek robót górniczych w nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości, bez względu na to,

czy szkodę można było przewidzieć oraz czy ktokolwiek ponosi winę uszkodzenia.

2. Szkada w urządzeniach podziemnych zakładu górniczego powstała wskutek robót górniczych własnych lub obcych nie jest szkodą górniczą.

Art. 55. Powstanie szkody górniczej powoduje obowiązek jej naprawienia w granicach przewidzianych przez prawo górnicze.

Art. 56. Naprawienie szkody górniczej polega na przywróceniu uszkodzonej wskutek robót górniczych nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości do stanu poprzedniej użyteczności z uwzględnieniem potrzeb gospodarki planowej.

Art. 57. Jeżeli przywrócenie do stanu poprzedniej użyteczności uszkodzonego wskutek robót górniczych budynku lub innej części składowej nieruchomości, należącej do wykonawcy narodowych planów gospodarczych, jest technicznie lub gospodarczo nie uzasadnione, naprawienie szkody górniczej polega na uzyskaniu przez poszkodowanego w drodze budownictwa zastępczego rzeczy tego samego rodzaju i tej samej użyteczności.

Art. 58. Jeżeli przywrócenie do stanu poprzedniej użyteczności uszkodzonej wskutek robót górniczych nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości, należącej do osoby, która nie jest wykonawcą narodowych planów gospodarczych, jest technicznie nie uzasadnione, naprawienie szkody górniczej polega na nabyciu od osoby poszkodowanej uszkodzonej rzeczy lub na zapłacie odszkodowania w trybie i na zasadach określonych w przepisach o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych. Oszacowanie przedmiotu nabycia następuje według jego stanu przed powstaniem szkody górniczej.

Art. 59. 1. Naprawienie szkody górniczej w zasiewach i uprawach polega na zapłacie odszkodowania pieniężnego.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady ustalania i tryb wypłaty odszkodowania za zasiewy i uprawy uszkodzone wskutek robót górniczych.

Art. 60. Obowiązek naprawienia szkody górniczej nie istnieje w przypadku, gdy szkoda wynikła w budynkach i urządzeniach wzniesionych bez zezwolenia wymaganego prawem.

Art. 61. Wykonawca narodowych planów gospodarczych obowiązany jest sam bezpośrednio naprawić (art. 56 i 57) szkody górnicze powstałe w nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości przez niego użytkowanej. Koszty naprawienia szkody górniczej ponosi przedsiębiorstwo górnicze, z wyjątkiem szkody górniczej w lasach państwowych i w nie zabudowanych częściach nieruchomości wykonawców narodowych planów gospodarczych.

Art. 62. 1. Jeżeli szkoda górnicza powstała w nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości osoby nie będącej wykonawcą narodowych planów gospodarczych, do naprawienia szkody (art. 56 i 58) na koszt przedsiębiorstwa górniczego obowiązane jest prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej, właściwej ze względu na miejsce położenia nieruchomości.

2. Prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej może na wniosek poszkodowanego upoważnić go do wykonania na rachunek prezydium naprawy szkody górniczej przez przywrócenie do stanu poprzedniej użyteczności.

Art. 63. Koszty naprawienia szkody górniczej ponosi przedsiębiorstwo górnicze eksploatujące w dniu ujawnienia szkody złożę w granicach obszaru górniczego, w obrębie którego prowadzone były roboty górnicze powodujące szkodę.

Art. 64. Jeżeli szkodę spowodowały roboty górnicze prowadzone przez kilka przedsiębiorstw górniczych, ponoszą one koszty naprawienia tych szkód solidarnie, rozliczając pomiędzy sobą koszty w równych częściach, o ile nie jest możliwe ustalenie ich stosunkowego udziału w spowodowaniu szkody.

Art. 65. Roszczenia z tytułu szkody górniczej nie mogą być dochodzone po upływie jednego roku od dnia ujawnienia się szkody.

Art. 66. 1. W sprawach o szkody górnicze orzekają wyłącznie komisje do spraw szkód górniczych: w pierwszej instancji — komisje do spraw szkód górniczych przy okręgowych urzędach górniczych, w drugiej instancji — odwoławcza komisja do spraw szkód górniczych przy Wyższym Urzędzie Górniczym.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia skład i sposób powoływania komisji do spraw szkód górniczych oraz ich organizację.

Art. 67. 1. Komisja do spraw szkód górniczych wszczyna postępowanie na wniosek osoby zainteresowanej, przedsiębiorstwa górniczego lub prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej, a także z urzędu.

2. Postępowanie przed komisjami do spraw szkód górniczych toczy się według przepisów o postępowaniu administracyjnym, o ile prawo górnicze nie stanowi inaczej.

Art. 68. 1. Orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych ustala:

- 1) rodzaj i rozmiar szkody górniczej oraz osobę poszkodowanego,
- 2) sposób i zakres naprawienia szkody górniczej,
- 3) wykonawcę narodowych planów gospodarczych lub prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej, obowiązane do naprawienia szkody górniczej,
- 4) koszty naprawienia szkody górniczej i przedsiębiorstwo górnicze obowiązane do zapłaty tych kosztów,
- 5) termin wykonania orzeczenia.

2. W uzasadnionych przypadkach komisja może na wniosek strony zmienić termin wykonania orzeczenia.

Art. 69. Komisja do spraw szkód górniczych może określić w orzeczeniu przybliżone koszty naprawienia szkody górniczej. W tym przypadku ostateczny koszt naprawienia szkody górniczej ustala komisja po wykonaniu orzeczenia.

Art. 70. Komisja do spraw szkód górniczych może w każdym czasie rozszerzyć ustalony w orzeczeniu zakres robót mających na celu naprawienie szkody górniczej oraz powiększyć koszty tego naprawienia, jeżeli wynika uzasadniona potrzeba wykonania dodatkowych robót.

Art. 71. 1. Komisja do spraw szkód górniczych może wydać zarządzenie tymczasowe celem zabezpieczenia nieruchomości, budynku lub innej części składowej nieruchomości przed rozszerzaniem się szkody górniczej. W zarządzeniu tymczasowym komisja określi termin jego wykonania oraz ustali, kto jest obowiązany do wykonania robót zabezpieczających.

2. Koszty wykonania zarządzenia wydanego na podstawie ust. 1 ponosi tymczasowo przedsiębiorstwo górnicze do czasu wydania orzeczenia w sprawie.

3. Komisja do spraw szkód górniczych może zarządzeniu wydanemu na podstawie ust. 1 uadać moc natychmiastowej wykonalności.

Art. 72. 1. W przypadku zaniku wody wskutek robót górniczych komisja do spraw szkód górniczych wyda zarządzenie tymczasowe o obowiązku przedsiębiorstwa górniczego dostarczenia bezpłatnie poszkodowanym niezbędnej dla nich ilości wody do użytku domowego i dla potrzeb inwentarza. W razie niemożności wykonania tego obowiązku przez przedsiębiorstwo górnicze, do dostarczenia wody obowiązane jest prezydium właściwej powiatowej (miejskiej) rady narodowej na koszt przedsiębiorstwa górniczego.

2. Do zarządzenia tymczasowego wydanego na podstawie ust. 1 stosuje się odpowiednio przepis art. 71 ust. 3.

Art. 73. 1. W razie zagrożenia wskutek robót górniczych bezpieczeństwa i całości budynków lub innych części składowych nieruchomości komisja do spraw szkód górniczych może w drodze orzeczenia nakazać wykonanie kotwienia zapobiegawczego. Orzeczenie to określi zakres wykonania kotwienia zapobiegawczego oraz osobę obowiązana do wykonania tych robót. Przepis art. 71 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Koszty kotwienia zapobiegawczego ponosi przedsiębiorstwo górnicze, którego roboty górnicze zagrażają bezpieczeństwu i całości budynków lub innych części składowych nieruchomości.

3. Do wykonania kotwienia stosuje się odpowiednio przepisy o naprawianiu szkód górniczych.

Art. 74. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady i tryb egzekucji orzeczeń i tymczasowych zarządzeń komisji do spraw szkód górniczych.

Art. 75. 1. Przedsiębiorstwo górnicze wypłaca kwoty na pokrycie kosztów naprawienia szkody górniczej ustalone w prawomocnym orzeczeniu komisji do spraw szkód górniczych temu, kto został zobowiązany do naprawienia szkody.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku wydania zarządzenia tymczasowego na podstawie art. 71 lub orzeczenia na podstawie art. 73.

Art. 76. Orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych o naprawieniu szkody górniczej przez nabycie uszkodzonego przedmiotu (art. 58) stanowi podstawę do zgłoszenia do prezydium wojewódzkiej rady narodowej wniosku o wszczęcie postępowania wyłączeniowego.

Art. 77. Przedsiębiorstwo górnicze, w którego nieruchomości powstała szkoda górnicza wskutek jego własnych robót górniczych, obowiązane jest samo do napra-

wienia szkody bez orzekania o tym obowiązku przez komisję do spraw szkód górniczych.

Art. 78. Minister Górnictwa w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i za zgodą Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustala zasady i tryb planowania w zakresie naprawiania szkód górniczych.

Art. 79. 1. Właściwy minister ustala w porozumieniu z Ministrem Finansów i za zgodą Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego sposób tworzenia przez przedsiębiorstwa górnicze funduszków na pokrycie kosztów naprawiania szkód górniczych, robót zabezpieczających i kotwienia zapobiegawczego (funduszy szkód górniczych).

2. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustala warunki i sposób dokonywania wypłaty sum z funduszków szkód górniczych.

Art. 80. Prezes Rady Ministrów ustali zasady gospodarowania przez prezydium powiatowych (miejskich) rad narodowych sumami przekazanymi przez przedsiębiorstwa górnicze na naprawienie szkód górniczych.

Art. 81. 1. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do szkód górniczych o szczególnie dużym zasięgu lub rozmiarze, zwłaszcza w postaci istotnego przeobrażenia terenu lub zaniku wody na znacznym terenie.

2. Ustalenie, że szkoda górnicza wystąpiła w szczególnie dużym zasięgu lub rozmiarze (ust. 1), następuje w drodze uchwały Rady Ministrów, która równocześnie postanowi o sposobie naprawienia szkody i pokrycia kosztów.

3. W przypadkach określonych w ust. 1 i 2 komisja do spraw szkód górniczych może wydać tymczasowe zarządzenie o obowiązku dostarczania wody stosownie do art. 72.

D Z I A Ł V.

Wydobywanie kopalin.

R o z d z i a ł I.

Przepisy ogólne.

Art. 82. Kopaliny mogą być wydobywane jedynie z zachowaniem przepisów prawa górniczego i zgodnie z narodowymi planami gospodarczymi.

Art. 83. 1. Eksploatacja złoża kopaliny powinna być prowadzona w sposób gospodarczo uzasadniony, który zapewnia racjonalne wydobycie kopaliny i ogranicza możliwość powodowania szkód górniczych.

2. Przy eksploatacji złoża kopaliny należy mieć na względzie eksploatację sąsiednich złóż kopaliny.

Art. 84. Porzucenie złoża kopaliny w takich warunkach, że późniejsze jej wydobywanie staje się technicznie niemożliwe lub gospodarczo niecelowe, jest niedozwolone, z wyjątkiem przypadków, gdy wymaga tego inny ważniejszy interes społeczny, a przede wszystkim bezpieczeństwo życia i zdrowia ludzkiego.

Art. 85. Na terenach podlegających ochronie na mocy przepisów szczególnych mogą być prowadzone roboty górnicze tylko w zakresie dopuszczalnym według tych przepisów.

Art. 86. Na wniosek zainteresowanego ministra minister właściwy ze względu na przedsiębiorstwo górnicze może za zgodą Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego zakazać z uwagi na interes społeczny prowadzenia robót górniczych na określonych terenach.

R o z d z i a ł II.

Planowanie górnicze.

Art. 87. 1. Rada Ministrów ustala wytyczne dla perspektywnego planu rozwoju gospodarki górniczej oraz w ich ramach wytyczne dla wieloletnich i rocznych planów eksploatacyjnych poszczególnych gałęzi górnictwa.

2. W ramach wytycznych ustalonych w myśl ust. 1 właściwi ministrowie ustalają plany perspektywiczne rozwoju podległych im przedsiębiorstw oraz wytyczne dla ich wieloletnich i rocznych planów eksploatacyjnych.

Art. 88. 1. Przedsiębiorstwa górnicze zgodnie z wytycznymi ustalonymi w myśl art. 87 ust. 2 sporządzają wieloletnie i roczne plany eksploatacyjne, przyjmując za podstawę planowania najwyższą przewidywaną zdolność produkcyjną przedsiębiorstwa. Wieloletnie i roczne plany eksploatacyjne przedsiębiorstw górniczych powinny być zgodne z narodowymi planami gospodarczymi.

2. Resortowe zbiorcze plany eksploatacyjne przedsiębiorstw górniczych, wieloletnie i roczne, zatwierdza Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego. W ramach tych planów właściwy minister zatwierdza wieloletnie i roczne plany eksploatacyjne przedsiębiorstw górniczych.

3. Właściwy minister ustala za zgodą Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego sposób sporządzania planów eksploatacyjnych przedsiębiorstw górniczych oraz tryb ich zatwierdzania.

Art. 89. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustali zakres i tryb uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego z planowymi zadaniami górnictwa.

Art. 90. 1. Przedsiębiorstwo górnicze na podstawie zatwierdzonego planu eksploatacyjnego sporządza plan bezpiecznego prowadzenia robót górniczych i prawidłowej gospodarki złożem i przedkłada go do zatwierdzenia okręgowemu urzędowi górniczemu najpóźniej na 4 miesiące przed datą rozpoczęcia wykonywania planu.

2. Okręgowy urząd górniczny zatwierdzając plan bezpiecznego prowadzenia robót górniczych i prawidłowej gospodarki złożem może nakazać zmianę tego planu ze względu na obowiązujące przepisy oraz zasady bezpiecznego prowadzenia robót górniczych.

3. W przypadku braku decyzji okręgowego urzędu górniczego w sprawie zatwierdzenia planu, określonego w ust. 2, przed datą rozpoczęcia jego wykonywania przedsiębiorstwo górnicze może przystąpić do wykonywania tego planu.

4. Minister Górnictwa ustala zasady i sposób sporządzania planu bezpiecznego prowadzenia robót górniczych i prawidłowej gospodarki złożem oraz tryb zatwierdzania tego planu przez urząd górniczny. Przepisy te wydaje Minister Górnictwa w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, jeżeli dotyczą przedsiębiorstw górniczych podległych tym ministrom.

Art. 91. 1. Ruch zakładu górniczego odbywa się według zatwierdzonego planu bezpiecznego prowadzenia robót górniczych i prawidłowej gospodarki złożem.

2. Zmiana lub uzupełnienie planu określonego w ust. 1 może nastąpić tylko w przypadkach zmiany naturalnych lub technicznych warunków wydobywania kopalin i z zastrzeżeniem uprzedniego zatwierdzenia tych zmian i uzupełnień przez okręgowy urząd górniczny.

Art. 92. W wyjątkowych przypadkach, gdy wskutek nieprzewidzianych okoliczności wyniknie potrzeba natychmiastowego odstąpienia od zatwierdzonego planu bezpiecznego prowadzenia robót górniczych i prawidłowej gospodarki złożem ze względu na bezpieczeństwo życia i zdrowia ludzkiego lub ochronę zakładu górniczego, przedsiębiorstwo górnicze może odstąpić od tego planu. Kierownictwo zakładu górniczego obowiązane jest zawiadomić o tym w ciągu trzech dni okręgowy urząd górniczny celem uzyskania jego zgody. W przypadku braku zgody okręgowego urzędu górniczego dalszy ruch zakładu może być prowadzony tylko według zatwierdzonego planu.

R o z d z i a ł III.

Ruch zakładu górniczego.

Art. 93. 1. Ruch zakładu górniczego powinien być prowadzony według zasad techniki górniczej oraz w taki sposób, aby życie i zdrowie ludzkie ani interes społeczny nie były narażone na niebezpieczeństwo.

2. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest usunąć niezwłocznie spowodowane ruchem zakładu górniczego niebezpieczeństwo dla życia ludzkiego oraz dla interesu społecznego i przedsięwziąć wszelkie środki zabezpieczające na przyszłość.

Art. 94. 1. Minister Górnictwa wydaje przepisy w sprawach:

- 1) technicznej eksploatacji zakładów górniczych,
- 2) nabywania, przechowywania i używania materiałów wybuchowych oraz środków zapalających w zakładach górniczych,
- 3) bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach górniczych,
- 4) bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego w związku z robotami górniczymi,
- 5) ochrony wyrobisk górniczych i urządzeń zakładów górniczych,
- 6) ochrony powierzchni przed uszkodzeniem wskutek robót górniczych, przede wszystkim w interesie bezpieczeństwa i ciągłości ruchu urządzeń użyteczności publicznej oraz zachowania przedmiotów, podlegających ochronie na mocy szczególnych ustaw,
- 7) zapobiegania wszelkim szkodom, jakie by ruch zakładu górniczego mógł wyrządzić interesowi społecznemu, w szczególności przez spowodowanie zaniku wody,

8) filarów ochronnych celem zabezpieczenia przed szkodami górniczymi.

2. Przepisy w sprawach wymienionych w ust. 1 pkt 2 — 4 wydaje Minister Górnictwa w drodze rozporządzenia.

3. Przepisy wymienione w ust. 1 pkt 3 i 4 wydaje Minister Górnictwa w porozumieniu z Ministrami Pracy i Opieki Społecznej oraz Zdrowia, po zasięgnięciu opinii Centralnej Rady Związków Zawodowych.

4. Przepisy wymienione w ust. 1 pkt 8 wydaje Minister Górnictwa w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i Prezesem Centralnego Urzędu Geologii oraz zą zgodą Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

5. Minister Górnictwa może upoważnić Wyższy Urząd Górniczy do wydawania przepisów w sprawach wymienionych w ust. 1 pkt 1, 5, 6 i 7.

Art. 95. Przepisy wydane na podstawie art. 94 mogą określać szczególne wymagania techniki budowlanej ze względu na wpływ robót górniczych na powierzchnię.

Art. 96. Rada Ministrów ustali szczegółowy tryb wydawania decyzji w sprawach filarów ochronnych ze względu na ochronę obiektów przemysłowych.

Art. 97. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zawiadomić okręgowy urząd górniczy co najmniej na 14 dni naprzód o zamierzonym rozpoczęciu albo wstrzymaniu w całości lub w części ruchu zakładu górniczego. W przypadku konieczności natychmiastowego wstrzymania ruchu zawiadomienie powinno być dokonane w ciągu 3 dni po wstrzymaniu ruchu.

Art. 98. 1. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić okręgowy urząd górniczy o każdym zaszłym w zakładzie górniczym wypadku lub o niebezpieczeństwie, zagrażającym interesowi społecznemu, w szczególności życiu lub zdrowiu ludzkiemu albo urządzeniom użyteczności publicznej.

2. O zdarzeniach określonych w ust. 1 kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest ponadto zawiadomić niezwłocznie inne właściwe organy państwowe.

D Z I A Ł VI

Kierownictwo i dozór ruchu zakładu górniczego.

Art. 99. Ruch zakładu górniczego może być prowadzony tylko pod kierownictwem i dozorem osób, które uzyskały zatwierdzenie okręgowego urzędu górniczego.

Art. 100. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest wyznaczyć dla każdego zakładu górniczego w dostatecznej liczbie osoby mające sprawować kierownictwo oraz dozór ruchu i osoby te niezwłocznie zgłosić w okręgowym urzędzie górniczym do zatwierdzenia ze wskazaniem poruczonych im czynności i kwalifikacji do ich wykonywania.

2. Przy objęciu zakładu górniczego przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest dokonać zgłoszenia przewidzianego w ust. 1 w ciągu 14 dni od dnia objęcia zakładu.

Art. 101. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zgłosić okręgowemu urzędowi górniczemu osobę dyrektora (kierownika) przedsiębiorstwa górniczego oraz osoby powołane do sprawowania nadzoru nad kierownictwem i dozorem ruchu zakładu górniczego, z podaniem zakresu czynności tych osób. Przepis art. 100 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 102. Okręgowy urząd górniczy może nakazać ustanowienie szczególnych stanowisk kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego, jeżeli zachodzi tego potrzeba ze względu na warunki bezpieczeństwa.

Art. 103. Minister Górnictwa za zgodą Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali w drodze rozporządzenia, jakim warunkom ogólnym, naukowym i zawodowym powinny odpowiadać osoby mające sprawować kierownictwo i dozór ruchu zakładu górniczego.

Art. 104. 1. Okręgowy urząd górniczy zatwierdza osobę mającą sprawować kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego, jeżeli odpowiada wymaganym warunkom.

2. Okręgowy urząd górniczy cofnie zatwierdzenie, jeżeli osoba sprawująca kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego utraci którykolwiek z wymaganych warunków albo w wyniku postępowania sądowego lub dyscyplinarnego zostanie pozbawiona prawa pełnienia czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego.

Art. 105. Osoby sprawujące kierownictwo lub dozór zakładu górniczego odpowiadają za naruszenie swych obowiązków przewidzianych w prawie górniczym dyscyplinarnie, niezależnie od odpowiedzialności karnej, cywilnej i porządkowej.

Art. 106. 1. W sprawach dyscyplinarnych osób sprawujących kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego orzeka w pierwszej instancji komisja dyscyplinarna przy Wyższym Urzędzie Górniczym, w drugiej instancji — Wyższa Komisja Dyscyplinarna przy Ministrze Górnictwa.

2. Minister Górnictwa w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami i za zgodą Prezesa Rady Ministrów ustali w drodze rozporządzenia organizację i sposób powoływania komisji dyscyplinarnych, postępowanie dyscyplinarne oraz organy powołane do wykonywania kar.

Art. 107. Komisje dyscyplinarne określone w art. 106 wymierzają kary:

- 1) upomnienia,
- 2) nagany,
- 3) obniżenia na okres do 3 miesięcy wynagrodzenia za pracę w wysokości od 10% do 25% należnego ogólnego wynagrodzenia,
- 4) zawieszenia w pełnieniu określonych czynności kierownictwa lub dozoru ruchu na okres do roku,
- 5) pozbawienia prawa pełnienia określonych czynności kierownictwa lub dozoru ruchu.

Art. 108. 1. Okręgowy urząd górniczy może osobę sprawującą kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego zawiesić w pełnieniu czynności w czasie toczącego się postępowania dyscyplinarnego.

2. Przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego okręgowy urząd górniczy może zawiesić osobę sprawującą kierownictwo lub dozór ruchu zakładu górniczego w pełnieniu czynności w przypadku prowadzenia ruchu z naruszeniem przepisów art. 53. O zawieszeniu okręgowy urząd górniczy zawiadamia niezwłocznie Wyższy Urząd Górniczy.

3. Wniesienie odwołania od zarządzeń wydanych na podstawie ust. 1 lub 2 nie wstrzymuje ich wykonania.

D Z I A Ł VII

Miernictwo górnicze.

Art. 109. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest posiadać miernicze plany robót górniczych, sporządzone przez osoby uprawnione, i stale uzupełniać te plany w miarę postępu robót.

2. Minister Górnictwa ustali sposób i terminy sporządzania i uzupełniania mierniczych planów robót górniczych.

Art. 110. W przypadku braku przepisanych mierniczych planów robót górniczych lub niedokładności w tych planach okręgowy urząd górniczy może zarządzić sporządzenie lub uzupełnienie tych planów przez wyznaczonego przez siebie mierniczego górniczego na koszt przedsiębiorstwa górniczego.

Art. 111. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest składać egzemplarze mierniczych planów górniczych okręgowemu urzędowi górniczemu. Minister Górnictwa ustali sposób i terminy składania tych planów.

Art. 112. Minister Górnictwa w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii ustali, jakiego rodzaju pomiary powierzchniowe dokonywane przez przedsiębiorstwa górnicze podlegają zgłoszeniu, a operaty z tych pomiarów — przekazaniu organom państwowej służby geodezyjnej.

Art. 113. 1. Osobami uprawnionymi do sporządzania mierniczych planów robót górniczych są mierniczo wie górniczy oraz w zakresie ustalonym w art. 115 ust. 2 asystenci mierniczego górniczego.

2. Przepisy prawa górniczego dotyczące mierniczych górniczych stosuje się odpowiednio do asystentów mierniczego górniczego.

Art. 114. Minister Górnictwa za zgodą Prezesa Rady Ministrów ustali w drodze rozporządzenia, jakim warunkom ogólnym, naukowym i zawodowym powinny odpowiadać osoby mające wykonywać czynności mierniczego górniczego lub asystenta mierniczego górniczego.

Art. 115. 1. Uprawnienia do wykonywania czynności mierniczego górniczego i asystenta mierniczego górniczego stwierdza Wyższy Urząd Górniczy.

2. Minister Górnictwa ustali zakres czynności zawodowych asystenta mierniczego górniczego.

3. Wyższy Urząd Górniczy prowadzi rejestr mierniczych górniczych i asystentów mierniczego górniczego. Tryb i zasady prowadzenia rejestru ustali Minister Górnictwa w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Art. 116. Wyższy Urząd Górniczy skreśli z rejestru mierniczego górniczego lub asystenta mierniczego górniczego, który utracił którykolwiek z wymaganych warunków albo w wyniku postępowania sądowego lub dyscyplinarnego został pozbawiony prawa pełnienia zawodowych czynności.

Art. 117. Mierniczy górniczy obowiązany jest wykonywać prace pomiarowe zgodnie z obowiązującymi przepisami i według wymagań nauki i techniki.

Art. 118. Mierniczy górniczy przy wykonywaniu czynności zawodowych ma prawo wkładać na cudze nieruchomości i umieszczać górnicze znaki miernicze. Przepisy art. 23 i 32 stosuje się odpowiednio.

Art. 119. Mierniczy górniczy odpowiada za naruszenie swoich obowiązków przewidzianych w prawie górniczym dyscyplinarnie niezależnie od odpowiedzialności karnej, cywilnej i porządkowej.

Art. 120. 1. W sprawach dyscyplinarnych mierniczych górniczych i asystentów mierniczego górniczego orzekają komisje dyscyplinarne przewidziane w art. 106.

2. Komisje dyscyplinarne wymierzają w sprawach określonych w ust. 1 kary przewidziane w art. 107, z tym że zamiast kar przewidzianych w art. 107 pkt 4 i 5 wymierzają karę zawieszenia w pełnieniu czynności mierniczego górniczego lub asystenta mierniczego górniczego na okres do roku albo karę pozbawienia prawa pełnienia tych czynności.

Art. 121. 1. Wyższy Urząd Górniczy może mierniczego górniczego lub asystenta mierniczego górniczego zawiesić w wykonywaniu czynności zawodowych w czasie toczącego się postępowania dyscyplinarnego.

2. Okręgowy urząd górniczy może przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego tymczasowo zawiesić mierniczego górniczego lub asystenta mierniczego górniczego w pełnieniu czynności zawodowych w przypadku dopuszczenia się poważnych uchybień w wykonywaniu tych czynności. O zawieszeniu okręgowy urząd górniczy zawiadamia równocześnie Wyższy Urząd Górniczy, który potwierdza lub uchyla tymczasowe zawieszenie.

3. Wniesienie odwołania od zarządzeń, wydanych na podstawie ust. 1 lub 2, nie wstrzymuje ich wykonania.

D Z I A Ł VIII

Organy państwowej administracji górnictwa.

R o z d z i a ł I

Przepisy ogólne.

Art. 122. Organami państwowej administracji górnictwa są:

- 1) okręgowe urzędy górnicze,
- 2) Wyższy Urząd Górniczy,
- 3) Minister Górnictwa.

Art. 123. 1. Okręgowy urząd górniczy jest właściwy dla spraw, które zgodnie z prawem górniczym należą do zakresu działania organów państwowej administracji górnictwa, o ile wyraźnie nie są zastrzeżone właściwości innych organów administracji górnictwa.

2. Od orzeczeń okręgowego urzędu górniczego służy odwołanie do Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 124. 1. Wyższy Urząd Górniczy jest właściwy dla spraw, które prawo górnicze wyraźnie jemu przekazuje. Ponadto Wyższy Urząd Górniczy sprawuje nadzór nad okręgowymi urzędami górnicznymi oraz rozpatruje odwołania od orzeczeń tych urzędów.

2. W sprawach rozpatrywanych wskutek odwołań Wyższy Urząd Górniczy wydaje orzeczenie w oparciu o uchwałę kolegium Wyższego Urzędu Górniczego. Przed wydaniem orzeczenia Wyższy Urząd Górniczy zasięga opinii jednostki nadrzędnej nad przedsiębiorstwem górnicznym, które jest stroną w sprawie. Odpis orzeczenia doręcza się jednostce nadrzędnej strony do wiadomości.

3. Skład i postępowanie kolegium Wyższego Urzędu Górniczego ustala statut organizacyjny tego urzędu.

Art. 125. 1. Rada Ministrów ustala siedzibę Wyższego Urzędu Górniczego.

2. Minister Górnictwa nadaje Wyższemu Urzędowi Górnicznemu statut organizacyjny.

Art. 126. Minister Górnictwa ustala siedziby i właściwość miejscową okręgowych urzędów górnicznych oraz wydaje instrukcje organizacyjne dla tych urzędów.

Art. 127. 1. Minister Górnictwa sprawuje nadzór nad urzędami górnicznymi.

2. Minister Górnictwa rozpatruje sprawy z odwołania od orzeczeń Wyższego Urzędu Górniczego wydanych w pierwszej instancji.

3. W sprawach, w których stroną jest przedsiębiorstwo górnicze podległe innemu ministrowi, Minister Górnictwa orzeka w porozumieniu z tym ministrem.

Art. 128. Do postępowania przed organami państwowej administracji górnictwa mają zastosowanie przepisy o postępowaniu administracyjnym, jeżeli prawo górnicze nie stanowi inaczej.

Art. 129. 1. Przy Ministrze Górnictwa działa Państwowa Rada Górnictwa.

2. Do zakresu działania Państwowej Rady Górnictwa należy ustalanie zasad metodologicznych w dziedzinie racjonalnej gospodarki eksploatacyjnej złóż kopalin oraz opiniowanie projektów przepisów dotyczących górnictwa i spraw przekazanych przez zainteresowanych ministrów.

3. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia szczegółowy zakres działania, skład, tryb postępowania oraz organizację Państwowej Rady Górnictwa.

R o z d z i a ł II.

Nadzór organów państwowej administracji górnictwa.

Art. 130. 1. Organy państwowej administracji górnictwa sprawują nadzór nad przedsiębiorstwami górnicznymi w zakresie stosowania przepisów prawa górniczego, w szczególności dotyczących ochrony interesu społecznego, bezpieczeństwa życia i zdrowia ludzkiego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony wyrobisk górnicznych i powierzchni.

2. Do zakresu działania organów państwowej administracji górnictwa należy nadzorowanie zgodności gospodarki eksploatacyjnej złóż kopalin z planem bez-

piecznego prowadzenia robót górnicznych i prawidłowej gospodarki złóżem.

3. Organy państwowej administracji górnictwa czuwają, aby ludność nie była pozbawiona wskutek robót górnicznych wody do użytku domowego i dla inwentarza.

4. Minister Górnictwa w uzgodnieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uregułuje współpracę organów państwowej administracji górnictwa z organami społecznej inspekcji pracy w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pracy.

Art. 131. 1. Okręgowy urząd górniczy przy wykonywaniu nadzoru nad przedsiębiorstwami górnicznymi może wydawać niezbędne zarządzenia w przypadku nieprzestrzegania przepisów, a także wstrzymać ruch zakładu górniczego w całości lub w części w razie stwierdzenia niebezpieczeństwa zagrażającego bezpośrednio zakładowi lub ważnemu interesowi społecznemu.

2. Wniesienie odwołania od zarządzeń wydanych na podstawie ust. 1 nie wstrzymuje ich wykonania.

Art. 132. 1. W razie grożącego niebezpieczeństwa lub w razie wypadku okręgowy urząd górniczy obowiązany jest ustalić stan faktyczny i przyczyny zagrożenia lub wypadku.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 okręgowy urząd górniczy sprawuje nadzór nad akcją zapobiegawczą i ratowniczą prowadzoną przez zakład górniczy, a gdy uzna, że akcja zapobiegawcza lub ratownicza prowadzona jest nienależycie, może zażądać zmiany jej kierownictwa lub objąć kierownictwo akcji.

D Z I A Ł IX

Przepisy karne.

Art. 133. 1. Kto bez zezwolenia wymaganego przez przepisy prawa górniczego lub wbrew warunkom zezwolenia wydobywa kopalinę,

podlega karze więzienia do lat dwóch lub karze aresztu do lat dwóch.

2. Tej samej karze podlega, kto poszukuje kopalin, których poszukiwanie zastrzeżone jest wyłącznie dla organów państwowej służby geologicznej.

3. W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary albo sprawcę od kary uwolnić.

4. Sąd może orzec przepadek urządzeń i narzędzi, użytych do wydobywania albo poszukiwania kopaliny, choćby nie były własnością sprawcy.

Art. 134. 1. Kto wydobywa kopalinę w sposób zabroniony przez prawo górnicze oraz przez przepisy na tym prawie oparte albo w sposób sprzeczny z zasadami techniki górniczej,

podlega karze więzienia do lat dwóch lub karze aresztu do lat dwóch.

2. Jeżeli wskutek czynu określonego w ust. 1 powstała znaczna szkoda dla gospodarki narodowej, sprawca podlega karze więzienia od lat dwóch do dziesięciu.

Art. 135. 1. Kto prowadzi ruch zakładu górniczego wbrew zarządzeniu okręgowego urzędu górniczego o wstrzymaniu ruchu, wydanemu ze względu na bezpie-

czeństwo zakładu górniczego lub inny ważny interes społeczny,

podlega karze więzienia do lat dwóch lub karze aresztu do lat dwóch.

2. Jeżeli wskutek czynu określonego w ust. 1 powstała znaczna szkoda, sprawca podlega karze więzienia od lat dwóch do dziesięciu.

Art. 136. 1. Kto wykracza przeciw nakazom zawartym w przepisach art. 16 lub 19,

podlega karze pracy poprawczej do trzech miesięcy lub karze grzywny do 3.000 złotych.

2. Orzekanie następuje w trybie i na zasadach ustawy o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. z 1951 r. Nr 66, poz. 454).

Art. 137. 1. Kto:

- 1) wykracza przeciw nakazom lub zakazom zawartym w przepisach art. 85 lub 98 ust. 1,
- 2) wykracza przeciw nakazom lub zakazom zawartym w przepisach wydanych na podstawie art. 86 lub 94,
- 3) wbrew obowiązkowi przewidzianemu w art. 90 nie sporządza planu bezpiecznego prowadzenia robót górniczych i prawidłowej gospodarki złożem albo nie przedkłada tego planu w przepisany terminie okręgowemu urzędowi górniczemu do zatwierdzenia,
- 4) prowadzi ruch zakładu górniczego bez zatwierdzonego planu bezpiecznego prowadzenia robót górniczych i prawidłowej gospodarki złożem albo niezgodnie z tym planem,
- 5) bez uzyskania zatwierdzenia okręgowego urzędu górniczego wykonuje czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego albo czynności te wykonuje wbrew zarządzeniu o zawieszeniu w pełnieniu czynności (art. 108),
podlega karze pracy poprawczej do trzech miesięcy lub karze grzywny do 3.000 złotych.

2. Kary za czyny określone w ust. 1 wymierza okręgowy urząd górniczy. Od orzeczenia okręgowego urzędu górniczego służy odwołanie do Wyższego Urzędu Górniczego.

3. Orzekanie następuje w trybie i na zasadach, które określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 138. 1. Okręgowy lub Wyższy Urząd Górniczy powinien nie wydając orzeczenia skierować sprawę na drogę postępowania sądowego, gdy uzna, że społeczna szkodliwość czynu, stopień zawinienia lub inne ważne okoliczności sprawy wymagają wymierzenia kary surowszej, niż określona w art. 137.

2. W postępowaniu sądowym wymierza się karę aresztu do trzech miesięcy i grzywny do 3.000 złotych lub jedną z tych kar.

3. Przepisy art. 48 i 49 ustawy o orzecznictwie karno-administracyjnym (Dz. U. z 1951 r. Nr 66, poz. 454) stosuje się odpowiednio.

Art. 139. 1. W sprawach o przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu i prawidłowemu funkcjonowaniu zakładu górniczego oraz o przestępstwa określone w prawie górniczym organy państwowej administracji górnictwa, a gdyby to było niemożliwe, kierownictwo przedsiębiorstwa lub zakładu górniczego, składając zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa stosownie do przepisów kodeksu postępowania karnego, obowiązane są jednocześnie

poczynić wszystko, co potrzeba, aby zabezpieczyć ślady i dowody przestępstwa.

2. W sprawach określonych w ust. 1 prokurator może w toku śledztwa zlecić organowi państwowej administracji górnictwa dokonanie pod jego nadzorem poszczególnych czynności śledczych.

D Z I A Ł X

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 140. Z dniem wejścia w życie prawa górniczego tracą moc z samego prawa postanowienia umów zawartych z właścicielami nieruchomości, o ile dotyczą prawa wydobywania kopalin.

Art. 141. Tracą moc z samego prawa i ulegają wykreśleniu z ksiąg wieczystych wszelkie wpisy dotyczące nadań górniczych i prawa wydobywania kopalin.

Art. 142. Termin przewidziany w art. 65 dla dochodzenia roszczeń z tytułu szkód górniczych ujawnionych po dniu 9 maja 1945 r. w budynkach mieszkalnych nadających się do naprawy biegnie od dnia wejścia w życie prawa górniczego.

Art. 143. Zezwolenia na poszukiwania złóż kopalin udzielone na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów tracą moc z upływem 6 miesięcy od dnia wejścia w życie prawa górniczego. Do poszukiwań prowadzonych na podstawie tych zezwoleń stosuje się odpowiednie przepisy prawa górniczego.

Art. 144. Spółdzielnie i osoby nie będące wykonawcami narodowych planów gospodarczych, które w dniu wejścia w życie niniejszego prawa górniczego posiadają uprawnienia do wydobywania kopalin, zachowują nadal te uprawnienia, jeżeli złożą w terminie 3 miesięcy od daty wejścia w życie prawa górniczego wniosek o udzielenie zezwolenia przewidzianego w art. 5. Uprawnienie to wygasa w przypadkach odmownego załatwienia wniosku.

Art. 145. 1. Osoby sprawujące czynności kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego, które w chwili wejścia w życie prawa górniczego miały na podstawie dotychczas obowiązujących przepisów uprawnienia do sprawowania tych czynności, zachowują nadal te uprawnienia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do mierniczych górniczych i asystentów mierniczego górniczego.

Art. 146. Sprawy, wszczęte na podstawie dotychczasowych przepisów, a nie zakończone przed wejściem w życie prawa górniczego, będą rozstrzygane według przepisów tego prawa.

Art. 147. Postępowanie toczące się przed sądami powszechnymi lub komisjami arbitrażowymi w sprawach o roszczenia z tytułu szkód górniczych, nie zakończone prawomocnym orzeczeniem przed wejściem w życie prawa górniczego, ulega umorzeniu z mocy samego prawa. Akta tych spraw sądy powszechne i komisje arbitrażowe prześlą właściwym komisjom do spraw szkód górniczych celem rozstrzygnięcia sprawy na zasadach prawa górniczego i w trybie przewidzianym w tym prawie.

Art. 148. Nadzór nad bezpieczeństwem i higieną pracy w zakładach górniczych podlegających przepisom prawa górniczego sprawują organy państwowej administracji górnictwa.

Art. 149. W art. X § 1 dekretu z dnia 11 października 1946 r. — Przepisy wprowadzające prawo rzeczowe i prawo o księgach wieczystych (Dz. U. Nr 57, poz. 321) skreśla się wyrazy „oraz ksiąg dla pól górniczych i naftowych”.

Art. 150. W art. 3 ust. 1 dekretu z dnia 26 października 1950 r. o Urzędzie Dozoru Technicznego (Dz. U. Nr 49, poz. 440) skreśla się wyrazy „oraz władz górniczych”.

Art. 151. Z dniem wejścia w życie prawa górniczego tracą moc wszelkie przepisy w sprawach unormowanych tym prawem, w szczególności:

- 1) austriacka państwowa ustawa naftowa z dnia 11 maja 1884 r. (Dz. u. p. austr. nr 71 z późniejszymi zmianami),
- 2) krajowa ustawa z dnia 22 marca 1908 r. regulująca prawo wydobywania minerałów, które nadają się do użytku z powodu zawartości żywic ziemnych (dz. ust. i rozp. kraj. nr 61),
- 3) ustawa z dnia 2 maja 1919 r. o wyłącznym upoważnieniu Państwa do zakładania rurociągów, służących do prowadzenia gazów ziemnych, regulowania produkcji i zużytkowania ich (Dz. Pr. P. P. Nr 39, poz. 292 wraz z późniejszymi zmianami),
- 4) art. 3 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lipca 1927 r. o inspekcji pracy (Dz. U. Nr 67, poz. 590),
- 5) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. — Prawo górniczne (Dz. U. Nr 85, poz. 654 wraz z późniejszymi zmianami),

- 6) przepisy, utrzymane w mocy na zasadzie art. 318 rozporządzenia wymienionego w pkt 5,
- 7) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 czerwca 1932 r. o opłatach od uprawnień górniczych (Dz. U. Nr 56, poz. 543 wraz z późniejszymi zmianami),
- 8) przepisy art. 753 — 755 kodeksu postępowania cywilnego,
- 9) przepisy art. XII i XLIII przepisów wprowadzających prawo o sądowym postępowaniu egzekucyjnym,
- 10) ustawa z dnia 18 marca 1932 r. w sprawie regulowania stosunków w przemyśle naftowym (Dz. U. z 1936 r. Nr 7, poz. 83),
- 11) ustawa z dnia 25 marca 1938 r. o obrocie olejem skalnym (Dz. U. Nr 21, poz. 167).

Art. 152. Rozporządzenia i inne przepisy wykonawcze wydane na podstawie aktów prawnych określonych w art. 151 pkt 1, 2 i 5 zachowują moc do chwili zastąpienia ich przepisami opartymi na prawie górnicznym, o ile nie są z nim sprzeczne.

Art. 153. Wykonanie dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego, Ministrowi Górnictwa oraz zainteresowanym ministrom.

Art. 154. 1. Dekret wchodzi w życie z upływem 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

2. Rada Ministrów może ustalić w drodze rozporządzenia wcześniejszy termin wejścia w życie niektórych przepisów dekretu na całym obszarze Państwa lub na niektórych jego terenach.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*
Sekretarz Rady Państwa: *M. Rybicki*